

Woda w świadomości i religii

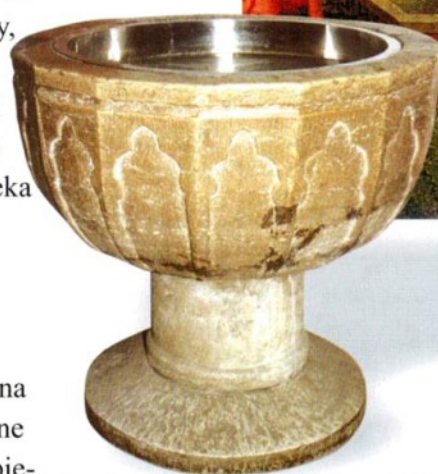
Woda jest substancją tak uniwersalną, że wszystkie religie i kultury świata czerpią z niej inspirację, rozwijając swoją mitologię i symbolikę. Liczba bóstw wodnych, tych najważniejszych i pomniejszych, jest nieprzeliczona. Z żywiołem morskim zmagają się Gilgamesz, Noe, Jonasz, Odys, zaklinają go druidzi. Ulega mu Robinson Cruzoe, z morza żyją piraci i korsarze.

Ale rządzą nim Posejdon i Jahwe. Modlitwa z tonącego pokładu kieruje się do Boga. Potwory morskie, Lewiatan, rusalki, nereidy, syreny, węże morskie, pół-ludzie, pół-ryby, złota rybka - to tylko kilka przykładów tworów ludzkiej wyobraźni.

Na Słowiańszczyźnie rzeki, źródła i jeziora miały swoich bogów i boginki. Ich zadaniem było zapewnienie mieszkańcom pomyslniej wegetacji upraw. Nic tak nie inspirowało jak woda i otwarta przestrzeń. Zarówno ludzi zdobywających na wodzie środki utrzymania, jak poetów, malarzy, małych chłopców i wielkich podróżników.

W symbolice dzisiejszych religii woda to symbol oczyszczenia i przejścia do nowego życia. Biblia traktuje wodę jako źródło zagrożenia i życia. Przykładem człowieka bojącego się wody jest Semita - prorok Jonasz. Wnętrze wielkiej ryby, w której się znalazł, symbolizuje otchłań morską. Przełomowe wydarzenia Starego Testamentu to potop i exodus.

Potop oznaczał oczyszczenie i odnowienie życia na Ziemi. Bóg ogłosił przymierze z wszystkim co żyje (ważne dla ekologów!). Wyjście Izraelitów z Egiptu do Ziemi Obiecanej było możliwe dzięki otwarciu się Morza Czerwonego. Także imię słynnego ustawodawcy biblijnego Mojżesza - pochodzi z egipskiego i oznacza „wydobyty z wody”.

Jan van Eyck, Adoracja Baranka (fragment), ukończony 1432, 135 x 235 cm

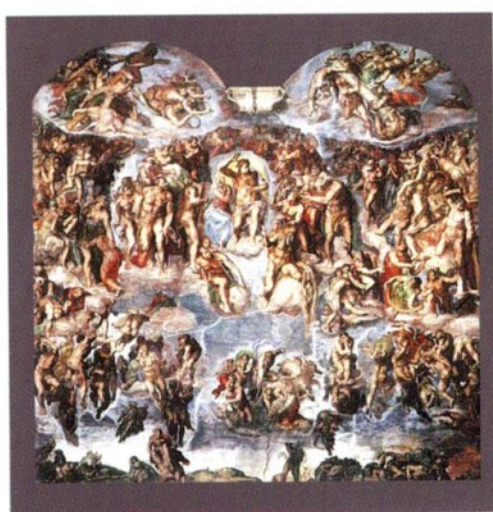
Chrzcielnica z Katedry pod wezwaniem NMP w Koszalinie z pierwszej połowy XV w. Została ona sprowadzona przez króla Eryka II z Gotlandii (Szwecji) zwanego „ostatnim Wikingiem Bałtyku”. Po burzliwym życiu, znalazł onschronienie na zamku w Darłowie.

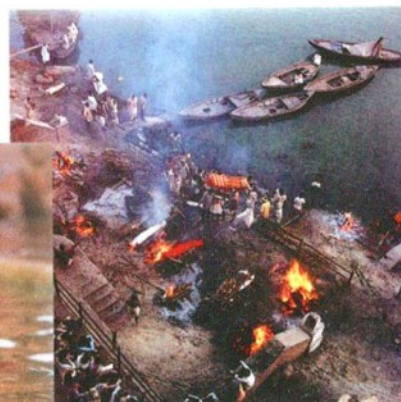
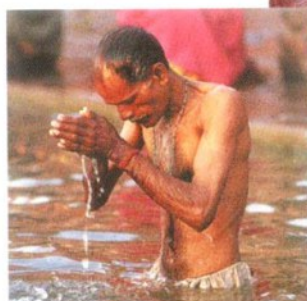
Duccio, Powołanie apostołów Piotra i Andrzeja (z Maesty), 1308-11, 43 x 46 cm

Nowy Testament przynosi symbolikę chrztu i Jezusa, który dokonuje rytualnego obmycia w Jordanie. Akt chrztu oznacza zanurzenie w śmierci i wyjście ku nowemu życiu dzięki mocy Zmartwychwstania Chrystusowego. Do VIII wieku w Kościele powszechne było zanurzenie w sadzawkach chrzcielnych, do których wchodziło się jednymi schodami, a wychodziło innymi.

Spektakularna pod tym względem jest religia Hinduistów. Wędrują oni do Benares nad świętą rzekę Ganges, by przez obmycie przeżyć katharsis (oczyszczenie) i umrzeć. Nad Gangesem jest cała dzielnica, gdzie czeka się na śmierć. Po kremacji odbywa się rozrzucenie prochów do Gangesu. Nieopodal ludzie zażywają rytualnej kąpieli.

Michał Anioł, Sąd Ostateczny, zachodnia ściana Kaplicy Sykstyńskiej, 1536-41, 1463 x 1341 cm. Nawet scena Sądu Ostatecznego zawiera żywioł niebieski - wodę lub powietrze.

Woda w zwyczajach ludowych

Słynny na Słowiańszczyźnie do dnia dzisiejszego śmigus dyngus praktykują również ludy Azji. Obyczaj ten wiąże się z zaklinaniem prokreacyjnych mocy przyrody. Wierzono również w oczyszczające moralnie i cieleśnie właściwości wody.

Dawniej, w wielu rejonach Polski, już w Wielki Piątek o poranku wiejskie kobiety szły z dzbankami do rzeki lub jeziora. Tam w milczeniu myły się, a później napełniały naczynia. Następnie przyniesioną wodą obmywały ręce domowników. W tym dniu do rzek prowadzono także chorych,

